

a w szczególności przyjęcie lub zdanie dokumentacji z przebiegu służby, uzbrojenia i wyposażenia wlicza się do czasu służby, przy czym czas ten nie powinien być dłuższy niż 30 minut. Prace legislacyjne związane z opracowaniem rozporządzenia były dość znacznie rozłożone w czasie, jednak Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP miało świadomość konieczności wdrożenia przedmiotowych zmian, w związku z czym już wcześniej podejmowało prace związane z optymalizacją organizacji służby, w tym poprzez wdrożenie wyżej wspomnianych narzędzi wspomaganie informatycznego.

Bez wątplenia istotne jest zapewnienie ochrony praw policjantów, jednak równie ważne jest zagwarantowanie właściwego poziomu bezpieczeństwa.

Przyjęty kierunek działania Policji zdaje się nie tylko akceptowany, ale i oczekiwany przez społeczeństwo, o czym mogą świadczyć pozytywne dla Policji wyniki badań społecznych, na które zapewne znaczący wpływ miała służba prewencyjna.

ml. insp. **ARKADIUSZ KOPCZYŃSKI**, radca Wydziału Prewencji BPIRD KGP  
kom. **PIOTR RZEŹNIK**, ekspert Wydziału Prewencji BPIRD KGP

## SUMMARY

### Police external service – expected directions of the activity (development)

Preventive service exerts decisive influence on the police's assessment and society's sense of security. Especially, it concerns police officers that have direct contact with people on the streets, so particularly those who perform patrol and intervention tasks and beat managers.

Preventive service dominates with regard to the number of police officers – it consists of 60 thousand policemen, including 25 thousand officers who perform patrol and intervention tasks. Young, educated, opened up to modern technology and methods staff is a great value of the Police. Preventive service is opened for new forms of tasks' performance as well as IT, technical and social tools. Appropriately conducted debates are a valuable tool that facilitates correct identification of social expectations. New tools of IT support e.g. Police Electronic Reporting System or Command Support System were implemented to be used. Each beat manager is equipped with a service phone and access to the Internet.

Adopted course of actions of the police appears to be not only acceptable but also expected by the society. It can be confirmed with the positive results of social research which is surely influenced by preventive service.

*Źródło: Joanna Laszyna, WP CSP*

# Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

**MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH W 2014 R. PRZYJĄŁ PRIORYTET**, który jest związany z wdrożonym narzędziem szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie: „Podnoszenie skuteczności działań podejmowanych przez policjantów przeprowadzających interwencje wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez minimalizowanie zagrożenia zdrowia i życia tych osób, w tym:

- » wdrożenie algorytmów i kwestionariuszy służących do oceny ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie wobec osób dorosłych i dzieci,
- » szkolenia policjantów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinach”.

**W** celu oceny realizacji powyższego zadania został opracowany miernik „Procentowy udział liczby zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia w związku z przemocą w rodzinie w ogólnej liczbie osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie”. W ramach realizacji powyższego zadania od 1 stycznia 2014 r. funkcjonariusze Policji na terenie kraju mogą korzystać z narzędzi szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, tj. algorytmu i kwestionariusza

– część A – przemoc wobec osób dorosłych (druk Mp-92) oraz algorytmu i kwestionariusza – część B – przemoc wobec dzieci (druk Mp-93). Służą one funkcjonariuszom do określania zagrożenia bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą, tzn. ułatwiają podjęcie adekwatnych do sytuacji działań policjanta podejmującego interwencję w związku z przemocą w rodzinie (np. zatrzymanie osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie).

Celem wdrożenia algorytmów i kwestionariuszy, oprócz zapewnienia efektywnej ochrony osób najsłabszych zagrożonych przemocą – dzieci, kobiet, osób starszych, jest przede wszystkim zwiększenie skuteczności i podniesienie kompetencji funkcjonariuszy Policji wykonujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz udzielenie praktycznego wsparcia dla funkcjonariuszy Policji, którzy w czasie wykonywania obowiązków służbowych mają kontakt z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP w 2014 r., w celu profesjonalnego wykonywania przez policjantów zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w zakresie stosowania narzędzi szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie podjęło następujące działania:

- przeprowadziło szkolenia dla funkcjonariuszy:
  - z Biura Spraw Wewnętrznych KGP,
  - Głównego Sztabu Policji KGP,
  - wykładowców szkół policyjnych;

## PRZEMOC W RODZINIE

- przeprowadziło czynności badawcze w 13 KPP/KMP pod kątem przeszkolenia funkcjonariuszy realizujących interwencje w związku z przemocą w rodzinie, posiadania przez patrol interwencyjny formularzy „Niebieskie Karta – A”, „Niebieskie Karta – B” oraz kwestionariuszy szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie dla osób dorosłych oraz w stosunku do dzieci (druki MP-52, MP-53); czynności badawcze zrealizowano w następujących garnizonach: kujawsko-pomorskim (1), lubelskim (1), łódzkim (2), mazowieckim (2), podkarpackim (2), podlaskim (1), świętokrzyskim (1), wielkopolskim (1), dolnośląskim (1) oraz lubuskim (1); wyniki wykonanych czynności badawczych były dobre, mianowicie we wszystkich jednostkach policjanci realizujący interwencje dotyczące przemocy w rodzinie zostali przeszkoleni w zakresie wykorzystania narzędzia szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, potrafili także wskazać cel tego narzędzia; ponadto patrole prewencji posiadały przy sobie formularze „Niebieska Karta – A”, „Niebieska Karta – B” oraz kwestionariusze szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie część A – przemoc wobec osób dorosłych, część B – przemoc wobec dzieci;
- w dniach 3–7 marca 2014 r. w ramach doskonalenia lokalnego zorganizowało kurs specjalistyczny z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (decyzja nr 54 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 lutego 2009 r. w sprawie programu kursu specjalistycznego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Dz. Urz. KGP Nr 4, poz. 17, z późn. zm.); w kursie uczestniczyli koordynatorzy procedury „Niebieskie Karty” z KWP/KSP; łącznie przeszkolono 19 osób;
- do programu szkolenia zawodowego podstawowego dodano treści związane z kwestionariuszami oraz algorytmami służącymi szacowaniu ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie (4 godziny dydaktyczne);
- od 12 maja 2014 r. w Systemie Poszukiwawczym Policji uruchomiono funkcjonalność, która spowodowała, że podczas dokonywania sprawdzenia osoby automatycznie ukazuje się informacja m.in. na temat ilości i rodzaju legalnie posiadanej broni przez osobę sprawdzaną; informacja ta jest również dostępna podczas dokonywania sprawdzenia osoby z użyciem terminali mobilnych; w związku z uruchomieniem powyższej funkcjonalności Pierwszy Zastępca Komendanta Głównego Policji nadinsp. Krzysztof Gajewski w piśmie l. dz. EP – 1492/901/14 z dnia 15 maja 2014 r., adresowanym do komendantów wojewódzkich/ Stołecznego Policji, przypomniał o konieczności dokonywania sprawdzeń w policyjnych systemach informatycznych podczas każdej interwencji dotyczącej przemocy w rodzinie, czy osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, posiada broń palną; podobne rozwiązanie z inicjatywy BPiRD KGP funkcjonuje od grudnia 2014 r. w Systemie Wspomagania Dowodzenia;
- zwróciło się z prośbą do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej o wskazanie, jakie działania ma podjąć Policja w sytuacji wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, kiedy w danej gminie nie został powołany zespół interdyscyplinarny;
- zorganizowało wideokonferencję, w której uczestniczyli naczelnicy wydziałów prewencji KWP/KSP, naczelnicy wydziałów postępowania administracyjnych KWP/KSP oraz

koordynatorzy procedury „Niebieskie Karty” z KWP/KSP; podczas niej poruszano zagadnienia związane z obszarem przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym nadzór nad realizacją zadań oraz kwestie dotyczące posiadania broni przez osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;

- zorganizowało narady szkoleniowe dla naczelników wydziałów prewencji KWP/KSP oraz koordynatorów procedury „Niebieskie Karty”; podczas narad były omawiane zagadnienia związane z obszarem przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym narzędzie szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.

Z inicjatywy Pierwszego Zastępcy Komendanta Głównego Policji Szkoła Policji w Katowicach, we współpracy z Wydziałem Prewencji Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP, przygotowała filmy dotyczące interwencji w związku z przemocą w rodzinie, które zostały przekazane do wszystkich KPP/KMP/KRP w celu wykorzystania podczas lokalnego doskonalenia zawodowego.

Ponadto BPiRD KGP za pośrednictwem właściwej KWP/KSP dokonuje ustaleń pod kątem występującej przemocy w każdej rodzinie, w której doszło m.in. do zabójstwa lub jego usiłowania, lub rozszerzonego samobójstwa, a także innego przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu z użyciem przemocy m.in. w stosunku do dzieci. Ustalenia te mają na celu analizę zdarzeń poprzedzających tragedię pod kątem właściwej realizacji zadań Policji oraz wyciągnięcie wniosków i ewentualne wydanie poleceń służących zminimalizowaniu w przyszłości liczby takich sytuacji oraz zadbanie o bezpieczeństwo dziecka przed dalszym krzywdzeniem. Ponadto od 3 października 2014 r., na wniosek Rzecznika Praw Dziecka, dyżurny KGP przekazuje wiadomość tekstową za pomocą sms do Biura Rzecznika Praw Dziecka o zdarzeniu dotyczącym przypadków nagłych zgonów lub ciężkiego pobicia dzieci przebywających w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej.

Kolejnym ważnym zdarzeniem, z punktu widzenia działań podejmowanych przez Policję w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, było podjęcie przez Radę Ministrów w dniu 29 kwietnia 2014 r. uchwały nr 76 zatwierdzającej *Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020*, który został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w dniu 9 czerwca 2014 r.

*Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020* został dostosowany do obowiązujących przepisów prawa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także nałożono nowe zadania do realizacji zarówno na szczeblu administracji rządowej, jak i samorządowej.

W *Programie* znajdują się również zadania dla Policji.

KPPPwR zawiera cztery priorytetowe obszary do realizacji:

- profilaktyka i edukacja społeczna,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W każdym z obszarów wskazano do realizacji kierunki i rodzaje działań, a także zostali wyznaczeni realizatorzy.

nadkom. **WANDA MENDE**,  
ekspert Wydziału Prewencji BPiRD KGP

## W Y W I A D

## Z INSP. RYSZARDEM GARBARZEM

## Zastępcą Dyrektora Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP



**Panie Dyrektorze, za nami rok 2014, w którym jednym z priorytetów Ministra Spraw Wewnętrznych było przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a dokładniej podniesienie skuteczności działań podejmowanych przez policjantów przeprowadzających interwencje wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Jak Pan ocenia realizację tego zadania przez policjantów w kraju?**

**Ryszard Garbarz:** Oceniam bardzo dobrze. Z czynności badawczych, które zostały przeprowadzone przez ekspertów z Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP, wynika, że we wszystkich jednostkach Policji odbyły się szkolenia przygotowujące policjantów do korzystania z kwestionariuszy szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. Policjanci pytani o cel narzędzia potrafili go wskazać. Ponadto, jak każde zadanie priorytetowe, i to posiadało miernik, którego celem, mówiąc w uproszczeniu, była ocena, jaki procent osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, zostało zatrzymanych albo doprowadzonych do wytrzeźwienia. Pod koniec roku w skali kraju to ponad 50%. Uważam, że zadanie to zostało dobrze zrealizowane, jednakże należy pamiętać, że nie oznacza to, że nie można zrobić czegoś jeszcze lepiej.

**Podczas różnych spotkań często można usłyszeć, że policjanci podczas interwencji nie rozpoznają zjawiska przemocy w rodzinie, a zastaną sytuacje kwalifikują jako konflikt. Konsekwencją tego jest niewszyczenie procedury „Niebieskie Karty”. Czy według Pana świadomość policjantów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wzrosła?**

**R.G.:** Tak, uważam, że w porównaniu z tym, co było kilka lat temu, wiedza policjantów na temat zjawiska przemocy w rodzinie jest dużo większa. Z pewnością wpływ na to ma wiele czynników, chociażby szkolenia przygotowujące do wdrożenia w Policji narzędzi szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, które pod koniec 2013 r. były prowadzone we wszystkich garnizonach przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wspólnie z Biurem Prewencji i Ruchu Drogowego KGP. Ponadto w wielu jednostkach w ramach doskonalenia lokalnego są realizowane szkolenia z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Policjanci uczestniczą też w szkoleniach organizowanych przez inne podmioty, które działają w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poza tym od kilku lat są prowadzone szkolenia zarówno kadry kierowniczej, jak i policjantów w ramach programu

przeciwdziałania przemocy w rodzinach policyjnych pn. „Moc – tak, Przemoc – nie!”. Nie można zapomnieć o szkoleniu zawodowym podstawowym, podczas którego są omawiane zagadnienia dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie. W 2014 r. do programu tego szkolenia zostały dodane kolejne 4 godziny dydaktyczne poświęcone na omówienie narzędzi szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. Na kilku szkoleniach specjalistycznych, np. dla dzielnicowych, również są poruszane tematy związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie i zadaniami Policji w tym obszarze.

**To dlaczego zdarza się, że policjanci podczas interwencji nie rozpoznają zjawiska przemocy w rodzinie, a zastaną sytuację kwalifikują jako konflikt?**

**R.G.:** Trudno tutaj wskazać na jednoznaczną przyczynę. Należy pamiętać, że podczas interwencji nie zawsze w pełnym zakresie są możliwości, aby przyjrzeć się rodzinie, temu, co się tam dzieje. Czasami bardzo trudno zaobserwować nierówność sił, przewagę jednej osoby nad inną. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na specyfikę interwencji dotyczących przemocy w rodzinie. Najczęściej do przemocy dochodzi w tzw. czterech ścianach, czyli bez świadków. Nie zawsze mamy do czynienia z przemocą fizyczną. Również osoba, która doznaje przemocy, podczas interwencji Policji nie zawsze jest wycofana, spokojna. I to wszystko wpływa na trudność oceny, czy mamy do czynienia z przemocą w rodzinie czy z konfliktem. Analizując dane statystyczne za 2014 r. dotyczące procedury „Niebieskie Karty”, warto podkreślić, że w porównaniu z 2013 r. mamy ponad 27% wzrost wypełnionych przez policjantów formularzy „Niebieska Karta – A”, co pozwala mieć nadzieję, że sytuacji, w których zamiast rozpoznać przemoc w rodzinie, policjanci uznają, że w rodzinie jest konflikt, będzie coraz mniej.

**Podczas rozmów z policjantami często słyszę opinię, że rola Policji w związku z przemocą w rodzinie powinna zakończyć się na przeprowadzeniu interwencji lub przyjęciu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Jakie jest Pana zdanie na ten temat?**

**R.G.:** Nie mogę zgodzić się z tą opinią, gdyż rola Policji w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest bardzo ważna. To naszym zadaniem, podczas trwającej procedury „Niebieskie Karty”, jest monitorowanie stanu bezpieczeństwa osób, co do których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy w rodzinie. Wizyty dzielnicowego bardzo często dają ofiarom przemocy siłę do podjęcia decyzji o zmianie w swoim życiu. Dowodem tego są uzasadnienia, które osoby doznające przemocy wysyłają, zgłaszając policjantów np. do konkursu „Policjant, który mi pomógł”. Po rozmowie z policjantem, dzielnicowym osoby stosujące przemoc w rodzinie często podejmują próbę powstrzymania się przed stosowaniem przemocy, a nawet decydują się na podjęcie leczenia, terapii. Dlatego ważne jest, aby policjanci, którzy mają kontakt z rodziną, w której dochodzi do przemocy, byli empatyczni i profesjonalni, bo taka postawa może pomóc rodzinie w zmianie, w życiu bez przemocy. ■